

ZSIDÓK VÉGVESZÉLYBEN

Veszprémy László Bernát: *Migráció és antiszemitizmus Nyugaton*.
MCC Press, Budapest, 2021. 196 oldal, 3450 Ft

2021 októberében valami megmozdult. Az Európai Unió nyilvánosságra hozta történetének első stratégiáját az antiszemitizmus elleni küzdelemről. Az idézett tanulmány megállapítja, hogy a különböző nyugati országokban megkérdezett zsidóknak 85 százaléka súlyos problémának tartja az antiszemitizmust, olyannyira, hogy 38 százalékuk már a kivándorlást fontolgatja a megszorodó incidensek miatt. De hogy jutott el idáig a toleranciára és sokszínűsége oly büszke Európa? A választ megtudhatjuk, ha fellapozzuk Veszprémy László Bernát könyvét, mely a Mathias Corvinus Collegium kiadójának tudományos vonalát erősíti.

A történész szerző számára a téma bevallottan személyes. Az Amszterdami Egyetem hallgatójaként a saját bőrén tapasztalta meg, hogy zsinagógába járni vagy akár csak Izraelettől nyilvánosan beszélni korántsem kockázatmentes dolog a hollandiai liberális demokráciában, ahol a különböző hátterű bevándorlók gyakran a többségi társadalom cinkos hallgatása mellett zaklathatnak zsidókat, vagy akiket épp annak vélnék. Tapasztalatait kezdetekben a *Szombat* zsidó folyóiratban, a Tett és Védelem Alapítvány honlapján és a *Mandíneren* tette közzé, ami mellett tudományos igényű kutatásokat is folytatott a témában. Ennek eredménye a *Migráció és antiszemitizmus Nyugaton* című munka, melyben a szerző a *Spiegel Online* egy 2015-ös cikke nyomán „importált antiszemitizmusnak” nevezett jelenséget járja körbe, és **arra keresi a választ, hogy milyen módon áll összefüggésben a tömeges bevándorlás az európai antiszemitizmus drámai növekedésével s miképp asszisztálnak ehhez a baloldali pártok.**

Veszprémy László Bernátnak nem volt könnyű dolga. Kutatásai során a szűkebb témában sem monográfiákra, sem tanulmányokra, de még cikkekre sem építhetett, mivel a politikai támadásoktól tartva a nyugati kutatók nemigen firtatják ezt a kényes kérdést. Maradtak tehát a témát közvetett módon érintő kutatások és felmérések, melyek azonban korántsem nyújtanak teljes képet. No meg a terepmunka, melynek

szórá a szerző megdöbbentő tapasztalatokat szerzett. „Kutatásaim során fenyegetett közösségeket, aggódó embereket, megtört, hallgatásba vagy defetizmusba forduló közösségi vezetőket ismertem meg. Egyetlen olyan emberrel sem beszéltem vagy készítettem interjút, aki pozitívan tekintett volna a nyugati zsidóság jövőképe” – írja. Veszprémy László Bernát érdeme, hogy könyvében nem ad teret az érzelmeknek, nem von le megalapozatlan következtetéseket, végig a tények és objektív adatok mentén halad. Leszögezi, nem célja az európai muszlim lakosság démonizálása, nem állítja,

hogy minden muszlim antiszemita, pusztán rámutat egy, a nyugati politikai főszodor és tudományos élet által szőnyeg alá söpört jelenségre.

Hogy a fent említett személyes érintettség nem homályosítja el a szerző objektivitását, már az első fejezetből kiderül, melyben 1997-től napjainkig készült, hiteles felmérések sorát mutatja be arról, hogy miképp vélekednek különböző muszlim bevándorlócsoportok a zsidóságról és Izrael államról. Ezekből kirajzolódik, hogy a megkérdezetteknek *átlagosan fele* vall olyan nézeteket, melyek finoman szólva is problémássá teszik az európai zsidókkal való együttélésüket. A rendelkezésre álló kutatásokból az is kiderül, hogy az arány

antiszemitizmus (*szem* < gör) I. zsidóellenes, zsidógyűlöli személy II. az antiszemitizmussal irányított, rá jellemző

antiszemitizmus *szem* a zsidókkal szemben mesterségesen szított vallási és „faji” gyűlölet

arabizmus *lat* erőszakoskodás; kegyetlenkedés

moхамедáni vallás I. a Mohamed alapította vallás hívője II. Mohamed vallását követő

moхамедanizmus *vall* a Mohamed alapította egyistenhívő vallás

Veszprémy László Bernát

Migráció

és antiszemitizmus

Nyugaton

iszlám *arab* a mohamedán vallás, amelyet az arab legendák szerint Mohamed az i. sz. 7. század elején alapított

integráció *lat* I. **integrálás** egyesítés, beilleszkedés, egyes részek egyesülése egy egészé; **összegződé** 2. beolvadás, hozzátétel 3. közg a gazdaság egyes ágazatainak, részeinek, egységeinek együttműködése 4. **közg** több ország gazdaságának tervszerű összekapcsolása az egyes iparágak természetes összehangolásával 5. **európai integráció** a nyugat-európai tőkés államok egy közös államban való egybeolvadásának, európai egyesült államok létrehozásának szükségességét hirdető eszme, amely szerint az egyes tagállamok fokozatosan lemondanának nemzeti önellátásukról a közös állam javára

terror *lat* I. egészen az ellenfél fizikai megsemmisítéséig menő erőszak alkalmazása 2. rémuralom; a rémület és megfélemlítés legkőre 3. erőszak, hatalomszűrés

terrorista *fr* < *lat* I. I. olyan személy, aki politikai célokból rémítetteket (gyilkosság, bombamerénytet stb.) követ el 2. erőszakoskodó, zarnokoskodó, a megfélemlítés eszközeivel élő személy 3. a terrorizmus híve II. a terrorizmussal kapcsolatos, rá jellemző

terrorizmus *lat el*, **terror** jellegű, megfélemlítésre törekvő

terrorista *fr* erőszakoskodással és elnyomó intézkedésekkel megfélemlítő; rettegésben tartó

terrorizmus *fr* < *lat* rémuralom, terror

migráció *lat* lakosság lakóhelyváltgatása egy országban belül v. áttelepülése egyik országból a másikba 2. **all** az állatok időszakos vándorlása más területre (pl. madarak költözése) 3. vgy. ásványok, ill. ionjaik vándorlása egyensúlyi állapot biztosító kerekérsz. felé 4. **geol** köölaj elvándorlása keletkezési helyéről mai lelőhelyére

iszlám *persza-tör* a mohamedánok szent hitortája

cionizmus *héber-lat* I. a cionizmus híve II. a cionizmus ügyét szolgáló (politika stb.)

zionista *héber-lat* a zsidóságnak Izraelben való tömörítésére törekvő zsidó nacionalista mozgalom

MCC PRESS

izrael *héber* 1. *vall* Jakob patriárka másik neve (*a. m.* isten harcosa) 2. a zsidó állam neve

rabbi *rabbinus* *héber* a zsidó vallás papja (*a. m.* tanító, mester)

rabbiizmus *héber-lat* a rabbi tiszte, hivatala

a 2015-ös migrációs hullámmal érkezők körében is hasonló, leginkább ezért, mert magukkal hozták azokat a narratívákat és toposzokat, amelyek a kibocsájtó országokban az Izraellel való szembenállás miatt általánosnak mondhatók. A gondolatokat sajnos sokszor tettek is követik. A második fejezet a zsidók elleni fizikai atrocitások számának ijesztő alakulását mutatja be. Ebből többek közt az is kiderül, hogy a Közel-Kelet aktuális konfliktusai jellemzően Európa utcáin is megjelennek: a 2014-es gázai konfliktus évében szinte mindenhol megugrott a bevándorló háttérű fiatalok által zsidók ellen elkövetett atrocitások száma. A tisztánlátást persze nehezíti, hogy több ország (köztük Németország és Svédország) nem vezet statisztikákat az elkövetők származásáról. Az áldozatok beszámolóit azonban egyértelműek. A zsidó közösségek a szélsőséges muszlimok számlájára írják a támadások zömét. Az incidenseket persze sokszor nem jelentik, így valószínűleg azok száma jóval magasabb lehet annál, mint amit a statisztikák mutatnak. Szembetűnő az is, hogy a jobboldali elkövetők száma mára erősen visszaszorult.

A harmadik fejezet a holokauszttagadás témakörét járja körbe. Megállapítja, hogy 2005 után Izraelnek a palesztin Hamással és a libanoni Hezbollahnal való konfliktusai nyomán, no meg Mahmúd Ahmadinezsád egykori iráni elnök (2005–2013) retorikája eredményeként a korábnál elterjedtebbé vált a holokauszttagadás a muszlim és az arab világban. Ennek nyomán pedig a nyugati diaszpórákban is egyre többen kezdték tagadni a II. világháborús népirtás tényét, vagy épp méltatni a holokausztot, esetleg párhuzamba állítani Izrael palesztinpolitikáját a nácik bűneivel. A szerző osztja az európai zsidó közösségi vezetők és szakértők szkepticizmusát afelől, hogy a bevándorló háttérű fiatalok holokausztról való oktatása – amivel a német állam is próbálkozik – változást hozhat-e. Kérdés persze, hogy valóban mindenhol megvan-e a politikai akarat a veszélyes gondolatok feltartóztatására. A negyedik fejezet következtetése szerint az európai baloldali pártok részéről aligha. Szemük előtt ugyanis gyakran a „muszlim szavazat” megnyerése lebeg, melynek érdekében nemigen vállalják a konfrontációt. Különösen jól mutatja ezt a brit Munkáspárt példája, melynek korábbi vezetője, Jeremy Corbin maga is Izrael-ellenes retorikával próbált szavazatokat gyűjteni, s nem lépett

fel a pártja tagjai körében egyre erősödő antiszemitizmus ellen. A muszlim szavazatra persze nemcsak a baloldali pártok, de a bevándorlókat megcélzó csoportok is igényt tartanak. Az ötödik fejezet a hollandiai törökök által alapított DENK, az egyetlen parlamentbe is bejutó európai bevándorlópart példáján keresztül mutatja be, miként válik a zsidók és zsidó szervezetek elleni hangulatkeltés a szavazatszerzés eszközevé.

Az antiszemitizmus fősodratú politikában való előretörése azonban nemcsak Európában, hanem az USA-ban is tetten érhető. A hatodik fejezet Ilhan Omar, a Demokraták szómáliai származású képviselőjének a pályafutását veszi górcső alá. A szerző megállapítja, hogy a muszlim nők karrierjének felkarolása a baloldali pártok számára a progresszív üzenet és a kisebbségi képviselet ötvözet. Ez viszont a konkrét esetben ahhoz vezetett, hogy a politikai antiszemitizmus a perifériákról a Kongresszusba költözött. Izrael-ellenessége mellett ráadásul Ilhan Omar régi antiszemita toposzokat éleszt fel, megkérdőjelezve többek közt a zsidóknak az Egyesült Államokhoz való lojalitását. Mindezt gyakorlatilag következmények nélkül teszi, a Demokrata Párt fősodra jellemzően nem ítéli el a kijelentéseit.

A hetedik fejezet a két extrémizmus, az iszlamista és a szélsőjobboldali terrorizmus egymást gerjesztő hatását latolgatja, pontosabban azt, hogy miként kerülhet az európai zsidóság két tűz közé a szélsőségek között kialakuló kvázi polgárháborús helyzetben. A nyolcadik, egyben utolsó fejezet, noha izgalmas, magyar nyelven kevésbé vizsgálta témát feszeget, némileg kilóg a sorból és megtöri a tanulmánykötet jól felépített gondolati ívét. Ebben a szerző eltávolodva Európától, Izrael migrációs politikáját veszi górcső alá, azt vizsgálva, hogy milyen jogi és rendvédelmi intézkedéseket hozott a zsidó állam a 2012 óta területére illegálisan érkező afrikai migránsokkal szemben.

Veszprémy László Bernát munkája hiánypótló, a magyar mellett megjelenő angol nyelvű kiadásnak köszönhetően pedig immár a nyugati célközönség is megtudhatja, hogy mi is zajlik saját országában. Emellett szembesülhet azzal, hogy a zsidó közösségeket nem a nemzeti gondolatok és a konzervativizmus, hanem épp a liberalizmus és a „nyitott társadalmak” sodorták veszélybe.

SAYFO OMAR